

„A helyi identitás és kohézió erősítése
Pálosvörösmart”

TAPASZTALATOK BEMUTATÁSA
Záró tanulmány

A TOP-5.3.1. A helyi identitás és kohézió erősítése elnevezésű projekt célja a helyi közösségek fejlesztése, elsősorban települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztését, a közösségi szerepvállalás erősödését segíti. Az intézkedés lehetővé tette a közösség települési, illetve településrészi helyi identitását erősítő közösségfejlesztési folyamatok megvalósítását, a közösségi részvételre épülő tervezési gyakorlatok alkalmazását, szabadidős programok megvalósulását. A projekt megvalósításakor a település célul tűzte ki, hogy a beavatkozások eredményeképpen fejlődni fog a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom megerősödik, mely segíteni fogja a helyi közösségek fejlődését és az önálló cselekvési képességek erősítését, illetve várta, hogy megerősödjenek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez való kötődés.

Jelen tanulmányban szeretnénk bemutatni, hogy a projekt kezdetekor megvalósítani kívánt programok és célok hogyan szolgálták a település fejlődését.

Projekt azonosítószáma: TOP-5.3.1-16-HE1-2017-00013

Projekt címe: A helyi identitás és kohézió erősítése Pálosvörösmart

Projekt összköltsége: 45.992.602 Ft

Támogatás intenzitása: 100 %

Vezető kedvezményezett: Szilvásvárad Község Önkormányzata

Konzorciumi partner: Forti Pectore Egyesület

A projekt megvalósítása: 2018. 09. 01. – 2022. 06. 30.

Rövid összefoglalás a projektről

Projektünk konzorciumi formában valósul meg a Forti Pectore Egyesülettel, melynek átfogó célja helyi közösségek fejlesztése elsősorban Pálosvörösmart község közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztésével, a közösségi szerepvállalás erősödésével.

A projekt keretében megvalósuló tevékenységek:

A helyi identitás és kohézió erősítése Pálosvörösmart elnevezésű projekt lehetőséget teremt arra, hogy olyan tevékenységek, akciók és programok valósuljanak meg a településen, melyek a közösségi együttműködést dinamizálják és fenntartják. A tevékenységek által a helyi hagyományok feltárására és annak felelevenítésére, közösségi találkozók, kiállítások szervezésére van lehetősége településünknek. A helyi és térségi történelem feltárása, a

mindennapok megőrkítése, a generációk közötti tudásátadás, előadások, kulturális programok mind hozzájárulnak ahhoz, hogy minőségi változást eredményezzenek a település közösségi életében.

A különböző programok megvalósítása mellett Információs Pont kerül kialakításra Pálosvörösmart Kultúrházban, mely segíti a lakosság folyamatos tájékoztatását.

Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:

A projekt keretében megvalósuló akciók, közösségi tevékenységek, események, programok, folyamatok és együttműködések megvalósításához szükséges eszközbeszerzés is segíti a minőségi szolgáltatás nyújtását.

A programok lebonyolítására végül 46 hónap állt rendelkezésre, 2018. szeptember 01-től 2022. június 30-ig.

A település bemutatása

Pálosvörösmart a Mátra és a Sárhegy találkozásánál az első hegyvidéki település. Mátrafüred és Abasár települések között fekszik. Természeti adottságai egyedülállóak, gyönyörű környezetben fekszik. Heves megyében, a Gyöngyösi kistérségben található. A Mátra déli lábánál, Gyöngyöstől északkeletre és Abasártól északra, a Sár-hegy lejtőjén, illetve a Bene-patak völgyében található. Egy csendes, ám dinamikusan fejlődő település a Mátra déli lábánál, a Bene-patak völgyében elterül, első hegyvidéki település Pálosvörösmart. Mátrafüred és Abasár települések között fekszik. Természeti adottságainak, gyönyörű környezetének, szépen rendezett, virágos portáinak, fejlett infrastruktúrájának köszönhetően minden adott a kellemes időtöltéshez.

A település lakossága a pályázat benyújtásakor 651 fő volt. A település célja az is volt, hogy projekt hozzájáruljon a népességmegtartáshoz, ahhoz, hogy az itt élők megtapasztalják a településben rejlő lehetőségeket, melyek tovább növelhetik az elvándorlás lehetőségét, az életminőség javulását.

A projekt indulásakor megfogalmazásra kerültek azok az általános társadalmi-gazdasági problémák, melyek a települést jellemezték.

Ezek a következők:

- A helyben maradás támogatására célzott beavatkozások szükségesek, amelyek jellemzően idő és költségigényesek;
- Egyes helyi közösségek mérsékelt aktivitása jellemző;
- Egyes korosztályok közösségi inaktivitása (fiatalok, 14-20 éves korosztály);
- A helyi hagyományok/értékek ápolása a szép korúak körében lehetőség és gyakorlat, a kijelölt célterületen nincs strukturált kerete ezeknek a tevékenységeknek, amellyel biztosítható az aktivitás hosszú távú fenntarthatósága, és a szellemi értékek átadása.

A település elemzése során megfogalmazott következtetések, az ezekre épülő SWOT analízis megmutatta a cselekvés irányát, melyek a programok vázást is adták.

A helyi identitás tudat erősítése elengedhetetlen a település népességmegtartó erejének növeléséhez. A település előregedő, a demográfiai hullám visszafordítása mint a térség más

településein, úgy a községben is beavatkozásokat kívánt. Az állandó népesség lassú csökkenéséhez az elöregedő népesség és a természetes fogyás járul hozzá.

A helyi munkanélküliségi mutatók a járási adatot bár nem haladták meg, látható volt, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek aránya a helyi intézményekben magas.

A település gazdasági erejét növelő aktív korú lakosság helyben tartására irányuló közösségfejlesztési akciók indítása alapvető célként és feladatként került meghatározásra.

Tudtuk, hogy gazdaságélénkítő hatással bír a fiatalok helyben tartása, motiválása, aktív tevékenységekbe történő bevonása, ezért szintén prioritásként került megfogalmazásra.

A kezdetek, avagy a közösségfelmérés folyamatának tapasztalatai

Közösségi beszélgetések:

A településen zajló közösségi beszélgetések a cselekvési terv elkészültéig 4 alkalommal kerültek megrendezésre. A közösségi beszélgetések megszervezése a helyi intézmények, szervezetek részvételével történt a közösségfejlesztő vezetésével. A beszélgetéseken érintett témák meghatározták a cselekvési tervet. A fiatalok helyben tartása, a hagyományörzés, egészségmegőrzés, generációk közti tudásátadás kiemelt feladatként szerepeltek a közös célkitűzésben. A beszélgetések során körvonalazódott, hogy mely szervezetek együttműködésével érhetőek el a fejlesztési célok. Együttműködési megállapodás aláírásával a helyi szervezetek támogatásukat fejezték ki a célok megvalósítása érdekében.

A közösségi beszélgetések 2018. szeptemberétől folyamatosan zajlottak. A beszélgetéseken összesen 39 fő vett részt. A közösségi részvételt hosszútávon pozitívan értékelhettük, hiszen a közösségből 39 fő jelezte szándékát a cselekvésben. A közösségi beszélgetéseken a különböző életkorú és érdeklődésű emberek vállalták véleményüket, melynek köszönhetően egy komplexebb feladatrendszer rajzolódott ki a konzorciumi partnerek számára. Már a beszélgetésekkel, az alulról jövő kezdeményezéssel fejlődött az egyéni identitástudat, hiszen a közösségért vállalt érdekérvényesítés erősíti a településhez tartozás érzését. Az első alkalommal résztvevők a település közösségi életének minden területéről képviselték a lakosokat. A beszélgetés során kiderült, hogy ugyan kis közösségről van szó, mégis több alternatív lehetőséget biztosítanak a szabadidő hasznos eltöltésére. Hiányérzet volt a sporttevékenységek, a csapatban végezhető tevékenységekben. Az összegyűltek úgy érzik, hogy szükséges azok felé nyitni, akik a településre költöztek, az ő bevonásukkal és szerepvállalásukkal aktív közösségi élet formálódhat. A második beszélgetésen a fiatalokról esett több szó. Nehézséget jelent a fiatalok bevonása a programba, hiszen a településen nincs általános iskola, ezáltal nincs olyan erős kötődése ennek a korosztálynak a településhez. Szükségesnek látják tematikus programokkal a korosztály megszólítását, melyre jó alapot ad egy jelenleg zajló infrastrukturális fejlesztés. A környezetszennyezés, a káros szenvedélyek témát szolgáltatathatnának a település programjai során. A harmadik beszélgetésen körvonalazódtak azok az események, melyek az idősebb generáció megszólításával vagy aktív részvételével megvalósulhatnak. Olyan programokra van szükség az itt élők szerint, mely a gasztronómia, a hagyományok ápolására helyezi a hangsúlyt. Az ötletelés folytatódott a 4. beszélgetésen is, ahol

konkrétan elhangzottak az igények akár az eszközökre vonatkozóan, akár helyszínek vagy esetleg tevékenységekre vonatkozóan.

Közösségi interjú tapasztalatai

A Helyi cselekvési terv elkészüléséig 30 db közösségi interjú készült, mely a közösség fejlesztési elképzeléseire és cselekvési kapacitására kérdezett. A beszélgetések önkéntes részvételen alapultak. A tevékenység elsődleges célja a kapcsolatteremtés volt, egy feltárás, információgyűjtés, mely az adott település életével kapcsolatos.

3 kérdés mentén zajlott a beszélgetés:

- Mit jelent Ön számára itt élni?
- Min változtatna és hogyan?
- Mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

Az első kérdés, mely szerint mit jelent Ön számára itt élni többféle eredményt hozott. Sokan kiemelték a település természeti adottságait, melyek vonzóak az itt élők számára, a nyugalmat, pihenést segítik. Mivel ez egy kis település, mindenki ismeri a másikat, nehézséget jelent többeknek, hogy a beköltözött új családok nehezen tudnak beilleszkedni a közösségbe. Úgy látják a megkérdezettek, hogy a településen megindult a fejlődés, már csak programokra van szükség, melyekkel aktívabb közösségi életet lehet élni, Leginkább télen csendes a település, sokan bezárkóznak nem mennek sehová. Úgy vélik, hogy a közbiztonság a településen megfelelő.

A változásra vonatkozó kérdésre adott válaszok két témakör mentén körvonalazódtak. Egyrészt az infrastrukturális változások iránti igény fogalmazódott meg az emberekben, szeretnék, ha lenne kerékpárút, hiszen az átmenő forgalom miatt veszélyes a településen a kerékpár közlekedés, közvilágítás, ivóvízellátás a téren, posta, iskola hiányoznak, de voltak akik a játszótér fejlesztésében, kialakításában látják a megoldást.

A másik kiemelt téma volt a megkérdezettek részéről, a közösségi programok iránti igény. Szívesen ismerkednének az új tagokkal a régi lakosok, igény van olyan kulturális és vallási programok iránt is, mely a szabadidő hasznos eltöltésére ad lehetőséget. A hagyományok, régi szokások felelevenítése, a fiatalok megszólítása, kulturális programok, idős korúak bevonása,

sportolási lehetőségek tárházának bővítése mind igényként és szükségletként jelennek meg a Pálosvörösmarton élők részéről.

A harmadik kérdéskör, mely a közösségért való tenni akarásra, a szerepvállalásra irányul pozitív eredményeket hozott, hiszen a megkérdezettek akár önkéntes munkával, akár részvétellel, akár tudásátadással szeretnék a település életébe aktívan részt venni.

A közösségi felmérés eredményei, tapasztalatai

A közösségi felmérés helyi lakosok aktív részvételével megvalósuló közösségfejlesztő aktivizáló módszerén keresztül mindenki megszólításra került a településen.

A kérdőív megválaszolásával azok is lehetőséget kaptak a közös gondolkodás folyamatába történő bekapcsolódásba, akik személyesen nem kívántak megnyilvánulni, a felmérés által a cselekvők köre kiszélesítésre került.

A közösségi felmérés eredményei

- a helyi cselekvők körének további szélesítése
- a helyi emberek széles körű véleményhalmazának gyűjtése; a közösség tagjainak cselekvési hajlandóságának és cselekvési kapacitásának felmérése
- a legszélesebb körű megszólítás, azok is véleményt nyilvánítanak, akik ezt eddig nem tették meg.

A 9 kérdésből álló kérdőívet a település teljes lakossága számára elérhetővé tettük, a személyes kézbesítésen kívül több héten keresztül Pálosvörösmart intézményeiben, önkormányzati hivatalában, közösségi oldalán, honlapján is elérhető volt a közösségi kérdőív. Az anonimitás garanciáját a kérdőív fogadására alkalmas gyűjtőládák kihelyezésével biztosítottuk, amely lehetővé tette az anonimitás megőrzését.

A kérdőívek kitöltése nem hozott olyan aktív eredményt, mint korábban vártuk. 14 fő vállalta, hogy a megadott határidőre visszaküldi a kérdőívet a gyűjtődobozba.

A kérdőívvel lehetőséget biztosítottunk a lakosság számára, hogy nyílt kérdésekre adott válaszaival, anonim módon adjon választ a közösségi életre vonatkozó véleményével. A kitöltésre leginkább az aktív korúak vállalkoztak. A korábbi közösségi feltáró módszerek eredményei itt is tükröződtek, hiszen a fiatal korosztály kevésbé volt érdekelt a változtatásban, kevésbé motivált a közösségi életben való aktívabb részvételre. A szabadidőben szervezett

programok sokszínűségére vonatkozó kérdésben a kulturális, ismeretterjesztő programok iránti mutatkozott meg nagyobb igény, illetve a családi napok, gasztronómiai jellegű programok iránt volt nagyobb az érdeklődés.

Megvalósított tevékenységek és tapasztalatok

Pálosvörösmart Község Önkormányzata és a Forti Pectore Egyesület együttműködésében 2018. szeptember 1-től a projekt zárásáig, azaz 2022. június 30-ig az alábbi tevékenységek valósultak meg.

Helyi cselekvési terv:

A közösségi felmérés eredményeire épülő terv a településen élők szükségleteit, jövőjükre, településükre vonatkozó elképzeléseit tartalmazta, a lakosok aktív szerepet vállaltak a tervek megvalósításában. Elkészült 1 db helyi cselekvési terv, a település által meghatározott eszközbeszerzési igénnyel, miközben a szükséges stratégiai dokumentumok felülvizsgálatra kerültek, a költségvetés aktualizálásra került.

Rendezvénynaptár:

A célterületenként vállalt 1 db rendezvénynaptár a cselekvési terv mellékleteként elkészült. A rendezvénynaptárban a projekt keretében megvalósítani tervezett akciók, események, programok kerültek megjelenítésre. A rendezvénynaptár tartalmazta a megvalósítási időszakot megelőző két évben megvalósított rendezvényeket, valamint a megvalósítani tervezett rendezvényeket, jelölve, hogy melyek képezik a támogatott projekt részét.

Közösségi akciók, tevékenységek, események megvalósítása

A fejlesztési célokhoz kötődő közösségi akciók, tevékenységek, események megvalósítása a támogatási szerződésben rögzített szakmai-műszaki mutatók szerint megtörtént. A 12 db közösségi akció, program megvalósítása és dokumentálása a helyi cselekvési tervben meghatározottak szerint megtörtént.

Programok, folyamatok megvalósítása

A fejlesztési célokhoz kötődő programok, folyamatok megvalósítása a tervezést követően elindult. A támogatási szerződésben rögzített 6 db program, folyamat megvalósítása megtörtént.

A közösségfejlesztő akciók és folyamatok során 1264 fő (ezen belül 594 nő) igazolt bevonására került sor.

Képzésen való részvétel

A megvalósításban résztvevő 1 fő közösségfejlesztő, valamint a projekt 1 szakmai vezetője a program megvalósítása során közösségfejlesztő tanúsítványt szerzett. A programszervezés szempontjából korlátozott időszakot a projektben vállalt közösségfejlesztő képzés teljesítésére fordítottuk. A megvalósításban részt vevő közösségfejlesztési, valamint a konzorciumi partnerként bevonásra kerülő egyesület munkatársa közösségfejlesztő tanúsítványt szerzett, az alábbi képzés keretében:

- az SzPk-00009-14-04 0 03 3 azonosító számú „Közösségfejlesztő” szakmai programkövetelmény alapján engedélyezett felnőttképzési programban. A 125 órás képzés 2021. január 18. és 2021. február 20. között 125 órában zajlott.
- A Cselekvési tervben rögzített vállalás szerint a Forti Pectore Egyesület által szervezett tanulmányút megszervezése és eredményes lebonyolítása megtörtént. A projekt keretében szervezett Tabajd-Gárdony-Dinnyés-Mór kulturális értékeit felkereső tanulmányút kulturális tartalma mellett közösségépítő erővel is bírt.
- A településen dolgozó szakmai munkatárs a 30+30 órás „a kulturális közösségfejlesztés gyakorlata” blended képzést teljesítette. A „Cselekvő közösségek aktív közösségi szerepvállalás program” keretében szervezett tanulmányúton a települést 2 fő képviselte. A közösségfejlesztés és a helyi közigazgatás kapcsolata, egymásra gyakorolt hatása című szakmai továbbképzési programon a közösségfejlesztő vett részt.

Eszközbeszerezés

A projekt lehetővé tette a rendezvénynaptárban megjelölt szabadtéri programok színvonalas lebonyolításához szükséges eszközök beszerzését. A település közössége gyarapodott háztartási gépekkel, filagóriával, kiállító paravánnal, rendezvénysátorral, szabadtéri játékkal, kemencével, hangosításhoz szükséges eszközökkel.

Megvalósított programok

„Tavasziünnep-Közös gyermek- és családi nap”

Közös gyermek- és családi nap keretében tavaszköszöntő rendezvényt tartottak. A baráti hangulatú eseményen természetes anyagokból, népi motívumok felhasználásával készült népi játszóházzal igyekeztek felkelteni a gyermekek figyelmét a hagyományok megismerésére. A nap folyamán kézműves foglalkozások és a Babszem Jankó Gyermekszínház előadása szórakoztatta a Községi Szintérhez látogató vendégeket, akik élményekben gazdag napot tölthettek el családjukkal, barátaikkal, ismerőseikkel. A tevékenység célja a családok megszólításával egy közös ünnep megrendezése volt, melynek célcsoportja a gyermekközösség, a fiatalok. A program a település népességmegtartó erejére ható, gyermekeket célzó akció.

„Gasztronómiai utazás-Főzőverseny”

Pálosvörösmart receptjének és jellegzetes ételének megtalálása volt a cél a Kultúrház előtti pályán megrendezett főzőversenynek, amelynek győztese megkapta a Vándorfakanál díjat is. A benevezett versenyző családok saját receptjeikkel készülve igyekeztek elhódítani a győztesnek járó trófeát. A verseny zsűrijének elnöke Stiller Tamas séf volt, akinek versenyen kívül készült étkeit szintén megkóstolhatták a rendezvényre kilátogatók. A finomságok elkészültéig szabadtéri játékok szórakoztatták a megjelent gyermekeket és szülőket. A közösségfejlesztési módszerek alkalmazásakor feltárt igényekre épült a gasztronómiai program, mely a településen élő teljes lakosság bevonásával kínál a szabadidő hasznos eltöltésére alternatív lehetőséget. A hagyományos pálosi receptek gyűjtésére is lehetősége ad a program az idősebb korosztály bevonásával.

Folyamatként került beindításra a "Palántázó palánták" - Kertünk titkai interaktív előadássorozat, melynek keretében első alkalommal látogatott el a pénteki napon a pálosvörösmarti óvodába Stiller Tamás. A program során a gyerekek megismerhették a talajjavítás folyamatát, a növények helyes ültetésének módját és a kerti eszközök használatát. A szakember a gyerekekkel közösen ültette el a palántákat. A projekt keretében több alkalommal látogatott el az óvodába. A nyár második felében a palánták növekedését figyelemmel kísérve az ovisokkal együtt vizsgálta meg, mennyit fejlődött a beültetett palánta. A betakarítások alkalmával pedig az ovisok láthatták, hogy a beültetett palántáik milyen szép

termést hoztak és meg is kóstolhatták azokat. A program ötödik foglalkozásán a termelt növények betakarítása mellett Stiller Tamás játékos előadáson ismertette meg a gyerekeket a konyhában használt fűszernövényekkel. A növényekkel történő ismerkedést követően még játékos feladatok is várták az ovisokat. A már termőre fordult palántákat gondozták, gyomlálták, locsolták, leszedték a már megérett paradicsomokat és a tízórai mellé elfogyasztották az óvodások. A folyamat kilenc alkalommal került megszervezésre.

Köszöntjük a pálosvörösmarti lakosokat és szépkorúakat

A projekt keretében megrendezésre került est során Báder Ernő Heves Megye Prima-díjas hegedűse és zenekara szórakoztatta a település polgárait, a település szépkorú lakóit. A kerek házassági évfordulót ünneplő házastársak számára emléklappal kedveskedtek, majd a megjelenteknek ünnepi vacsorával kedveskedtek.

Pálos Betlehem

A különböző generációk közötti együttműködés kialakítása, a tudásátadás volt a program egyik célja. A régi szokások és hagyományok az idős generáció emlékezésével feleleveníthetővé válnak, mely ismeretek a lakosság felé történő továbbításával hozzájárulhatunk azok fenntartásához, továbbörökítéséhez.

A rendezvényen a polgármesteri köszöntőt követően meggyújtották az adventi gyertyát, majd a település lakóinak előadásában duettet, ünnepi verses előadásokat hallgathattak a megjelentek. A Pálos Dalkör ünnepi műsora után a szervezők meleg étellel kínálták meg a vendégeket.

Pálosvörösmarton aktívan- a mozgáskultúra magaskolája címmel sportágválasztó játékos program került megrendezésre a második elindított folyamatként a sportpályán az Egri Kézilabda Club játékosainak közreműködésével. A rendezvény célja az aktív sportot népszerűsítő rendszeres tevékenység elindítása: a rendszeres sportolás hangsúlyozása nagyon fontos az egészségtudatos életmód kialakításához. A megjelent gyerekek és szüleik ügyességi feladatok megoldásával ismerhették meg illetve fejleszthették készségeiket. A feladatok teljesítése után minden résztvevő ajándékban részesült.

A népzene közösségformáló erejével

Tánc ház néptánc oktatás 3-99 éves korig. A tél elűzése, a farsangi szokások felelevenítése a program célja. A tevékenység során a tánc, a zene összetartó erejével kívánjuk bevonni a teljes

lakosságot, farsangi fánk sütéssel egybekötve. A teljes lakosság bevonására irányuló program erősíti a településen élők identitását és összetartozását egy közös eseményen való részvétellel. A közös élmény átélése kínál alapot a későbbi közösségi tevékenységre, aktív szerepvállalásra a közösség életében. A kultúra ápolásának része a hagyományok őrzése. A fiatalok szinte kizárólag az iskolában találkoznak népdalokkal és népzenevel, a rendezvény egyik célja éppen az volt, hogy iskolai kereteken kívül, nem kötelező foglalkozásként ismerhessék és szerethessék meg ezt a zenei világot. Délután moldvai táncház várta a résztvevőket. Farsangi időszak révén felelevenítésre kerültek a palóc farsangi hagyományok, kiszabáb égetés színesítette a programot, valamint pampuska sütő verseny került meghirdetésre.

Hagyományőrző tábor

Öt napos hagyományőrző nappali táborba várták a pálosvörösmarti gyermekeket, akik számára teljes napos elfoglaltságot és ellátást biztosítottak. A tábor olyan játékokkal indult, melyek az ismerkedést segítették, majd a további programok során sor került többek között madárfészek építésre, agyagtárgyakat készítettek, megismerték a fonás alapjait. Megrendezésre került a „Fura olimpia”, volt társasjáték nap és kenyérlángos sütés. Kirándulás során ismerkedtek a környék természeti szépségeivel. Összességében tartalmas és hasznos napokat tölthettek együtt és életre szóló barátságok köttettek.

Értékőr program

A program célja a helyi tárgyi, írásos és vizuális értékek gyűjtése, megőrzése közös élmény- és tapasztalatcsere révén, a helyi közösség erősítésének szándékával. A program keretében öt alkalommal különböző tematikus előadások hangzottak el, játékos, interaktív módon kerültek felidézésre a település és a környező tájak megőrzésre érdemes emlékei, értékei. Többek között Hungarikumokról szóló előadást, Hungarikumokról szóló könyvbemutatót tekinthettek meg, Pálosvörösmart történetéről is hallgattak meg előadást, illetve a településről készült régi (kb. 1930-as évektől kezdődően) fotókból álló videót nézhettek meg. Az előadások után a résztvevők saját tapasztalataikat, élményanyagaikat osztották meg egymással. Ismereteiket a helyi értékeket érintő kvízzjátékok segítségével teheték próbára illetve bővíthették.

Pálosvörösmart természeti értékei

A program a helyi lakosok igényeire épülő tevékenység volt, ahol ismeretterjesztést követően egy kirándulásra hívtuk a természet szerelmeseit. Az előadás a településre vonatkozó ismereteket bővíti, a résztvevők specifikusabb ismereteket szerezhetnek Pálosvörösmarról, a természeti adottságokról, mely elősegítheti a még erősebb elköteleződést a település iránt.

Közösségépítő túrázásra invitálták a pálosvörösmarti lakosokat. A túra útvonala Pálosvörösmart központjából indult, a cél pedig a Mátrafüredi Harkály-Ház volt. Útközben nyársalásra, szabadtéri játékokra nyílt lehetőség és megismerhették a Mátra ezen vidékének szépségeit is.

Köszöntjük az édesanyákat

Kiemelten foglalkozunk a program során a nőekkel, gyermekekkel, ezzel is erősítve a közösséghez tartozást. A programnak népszerűségmegtartó ereje kiemelt. Az édesanyákat köszöntötték augusztus 28-án Pálosvörösmarton. Ezen alkalomból felavatták az „Újszülöttek sétányát”, köszöntőt mondott a polgármester illetve a Pálos Óvoda egyik nagycsoportosa. A sétányt megáldotta az atya is. Az eseményre sok kisgyermekes család látogatott ki és töltött el közösségben egy kellemes délutánt.

Aktív tábor

Öt napos nappali táborba várták a pálosvörösmarti gyermekeket 2021. nyarán, akik számára teljes napos elfoglaltságot és ellátást biztosítottak a szervezők. A tábor olyan játékokkal indult, melynek során megismerkedhettek egymással a résztvevők. A további programok során sor került többek között társas játékokra, ismeretterjesztő előadásra, sportprogramokra, kézműves foglalkozásokra.

Pálosvörösmart képekben

„Pálosvörösmart képekben- Szívvel, lélekkel, saját kézzel” címmel kiállítás megnyitóra invitálták a helyi lakosokat a Közösségi Szintérbe, ahol helyi alkotók kézzel készített munkáiból, festményeiből, képeiből mutattak be Pálosvörösmarthoz köthető alkotásokat. A kiállítás számos érdeklődőt vonzott, helyi illetőségű lakosokat és távolabbról érkezőket egyaránt.

Közös névnapok

A covid-járvány miatt beszűkültek a közösségi események, lehetőségei, ezért különösen felértékelődtek azok a rendezvények, amelyek alkalmat adnak a személyes találkozásokra. Az utóneveket a naptárban meghatározott napon ünnepeljük. Először csak a szentek nevei kaptak helyet a naptárban, majd az újonnan keletkezett nevek is bekerültek, így azokat is lehet ünnepelni. A névnapozás remek alkalom a közös beszélgetésekre, szeretteink felköszöntésére. A pálosvörösmarti Közösségi Szintér udvara adott helyet a község névnaposainak közös

megünneplésére, ez alkalomból forralt borral, forró csokival, kürtős kaláccsal és közösen előadott dalokkal kedveskedtek a megjelenteknek.

Adventi Közösségi Rendezvény

A Covid járvány miatti megszorítások nem tették lehetővé, hogy zárt térben kerüljön megrendezésre az adventi rendezvény, ezért a biztonsági előírások betartása mellett több alkalommal a község számos külső helyszínén került sor a program lebonyolítására. Mikulás alkalmából a falumikulás járta körbe a község azon házait, ahol 14 év alatti gyermek lakik és helyezett el ajándékot a kapukba kirakott csizmácskába.

Az adventi hétvégeken pedig közös ünneplésre és gyertyagyújtásra várták a település lakóit, akiknek apró meglepetésekkel kedveskedtek.

Farsangi hagyományok

Délután várták a település családait a farsangi hagyományokat felelevenítő, télűző mulatságra, melynek keretében jelmezversenyre került sor, amit kiszabáb égetés követett. A jelmezverseny eredményhirdetése után tombolahúzás színesítette a programot. A résztvevőket forralt borral, forró csokival és pampuskával kínálták.

Fűben-fában orvosság

A cukorbetegség és annak megelőzési lehetőségei volt a fő témaköre a Közösségi Szintérben megrendezett eseménynek, egy belgyógyász, diabetológus főorvos szakértő közreműködésével. A rendezvényen a szakmai előadás mellett kérdéseket tehettek fel a résztvevők és gyógytea kóstolóval várták a megjelenteket.

A támogatással megvalósított projekt általános tapasztalatai

A helyi identitás erősítése nem csak az összetartozás érzését erősítette, hanem segítette megőrizni és fejleszteni a helyi kultúrát, hagyományokat és értékeket.

A projekt által a közösségi célokért való összefogás is erősödött, melyre a későbbiekben a település támaszkodni tud. A projekt során számos módszert alkalmaztunk a célok elérése érdekében. Ezek közé tartoztak a közösségi események szervezése, művészeti programok, kiállítás szervezése. Szerveztünk közösségi pikniket, helyi történeti sétákat, közös kulturális rendezvényeket, melyek mindegyike lehetőséget adott a helyieknek arra, hogy közelebb kerüljenek egymáshoz. Ezek az események nem csak ismeretterjesztőek voltak, de szórakoztattak is, lehetőséget teremtettek a találkozásokra, a közös érdeklődéssel bíró csoportok egymásra találására. Azt gondoljuk, hogy a programok által mélyebb kapcsolatok alakultak ki a településünkön. Sajnos nem alakult kedvezően a projekt időszakában kialakult pandémia, és az abból fakadó elszigetelődés.

A Covid19 vírus miatt elrendelt szigorú korlátozó intézkedések miatt 2020. november 11-től minden rendezvény, közösségi esemény szervezése leállt, a VI. mérföldkő teljesítéséig tervezett programok megvalósítási időpontját módosítanunk kellett.

A bezártságot kövően óvatosabban látogatták a településen élők a rendezvényeket, mely leginkább az idősebb korosztályra volt jellemző. Nehezen lehetett őket ösztönözni, még akkor is, ha kifejezetten nekik szóló programokat kínáltunk. Szerencsére túllendült a közösség a pandémia okozta nehézségeken, a látogatottsága a rendezvényeknek újra fellendült.

Fontos megjegyezni, hogy a projekt sikerében az önkéntesség és az együttműködés is kulcsszerepet játszott. A helyi lakosok aktívan részt vettek a projekt minden fázisában. A településen az intézményvezetők bevonásával sikerre vihettük a programokat. Jelentősnek érezzük, hogy személyükkel támogatták a rendezvényeket, mellé álltak mindenféle kezdeményezésnek.

Az összefogással nem csak erősödött a közösségi összetartozás érzése, de a helyiek büszkék lehettek arra, hogy saját közreműködésükkel hozzájárultak közösségük fejlődéséhez és erősödéséhez.

Számos pozitív tapasztalatot szereztünk tehát. Úgy véljük, hogy közösségünk a támogatás hiányában nem tudott volna több, mint három éven keresztül olyan színvonalas rendezvényeket megvalósítani, melyeket lehetővé tett a Helyi identitás és kohézió erősítése Pálosvörösmart projektünk.

A projekt zárása óta is folyamatosan kerülnek megvalósításra rendezvények, a téli ünnepkörhöz kapcsolódóan, illetve megrendezésre kerülnek a főzőnapok, azonban a rendezvények számában csökkenés tapasztalható. Sajnos a források nem teszik lehetővé, hogy ugyanazon a színvonalon valósuljanak meg a programok. Ennek ellenére mégis megmaradt az az aktív közösségi mag, akikre lehet számítani, mozgatórugóivá váltak az eseményeknek. Bár a rendezvényszámban a csökkenés elkerülhetetlen, de a rendezvények társadalmiasítása tovább folytatódhat. A megmaradt aktív közösségi mag megtartása, sőt bővítése a cél, hogy ezáltal is olyan programok kerülhessenek megrendezésre, amikre a település lakosainak szüksége van, érdeklődésükre számot tarthat.

Kiemelném a megvalósult programok közül a Szívvel, lélekkel, saját kézzel elnevezésű helyi alkotók munkáiból megvalósuló kiállítást. Ez a program az említett társadalmiasítás kapcsán is példaértékű volt, hiszen a rendezvény minden aspektusában véleményt formálhattak, sőt a megvalósításban is aktív szerepet vállaltak az alkotók, családtagjaik. Szeretnénk a programot minden évben újra megvalósítani, mert fontosnak tartjuk, hogy a település lakosaiban tudatosuljon, milyen értékek, lehetőségek vannak a településen. Ez hosszú távon nem csak a helyi identitás erősödését segítheti elő, hanem a meglévő értékek ismeretében, akár azoknak a település javára való felhasználására is módot lehet találni. Esetlegesen egy megalakuló helyi értéktár bevonásával.